

FIȘA DISCIPLINEI

Religie și societate

Anul universitar 2024-2025

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	Facultatea de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclu de studii	Master
1.6. Programul de studii / Calificarea	PVL
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Religie și societate				Codul disciplinei		OMR 5009
2.2. Titularul activităților de curs					Pr. Prof. Univ. Dr. Cristian Sonea			
2.3. Titularul activităților de seminar					Pr. Prof. Univ. Dr. Cristian Sonea			
2.4. Anul de studiu	2	2.5. Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei	DA	

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	14	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
3.5.1. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					
3.5.2. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					30
3.5.3. Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					30
3.5.4. Tutoriat (consiliere profesională)					40
3.5.5. Examinări					4
3.5.6. Alte activități					4
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				108	
3.8. Total ore pe semestru				150	
3.9. Numărul de credite				6	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	NA
4.2. de competențe	NA

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Frecventarea cursului în proporție de 70% Studentii se vor prezenta la cursuri și seminarii cu telefoanele mobile închise
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Termenul predării și susținerii lucrării de seminar este stabilit de titular de comun acord cu studenții. Nu se acceptă cererile de amânare decât pe motive obiectiv întemeiate. Nu sunt acceptate lucrările care nu sunt elaborate în conformitate cu exigențele și metodologia de elaborare și expunere a unei lucrări științifice (studierea temei pe baza bibliografiei indicare și expunerea cu respectarea metodologiei citării).

6. Competențele specifice acumulate¹

Competențe profesionale/esențiale	<i>Aplică principiile eticii și integrității științifice în activitățile de cercetare</i> • Aplică principiile etice fundamentale și legislația în domeniul cercetării științifice, inclusiv în ceea ce privește aspectele legate de integritatea cercetării • Efectuează, revizuieste sau raportează cercetări, evitând comportamentele greșite, cum ar fi fabricarea, falsificarea și plagiatul <i>Redactează lucrări științifice, academice și documentație tehnică</i> • Redactează și editează texte științifice, academice sau tehnice pe diferite teme <i>Gestionează dezvoltarea profesională personală</i> • Își asumă responsabilitatea pentru învățarea pe tot parcursul vieții și dezvoltarea profesională continuă • Se implică în activități de învățare pentru a sprijini și actualiza competențele profesionale • Identifică domeniile prioritare pentru dezvoltarea profesională pe baza unei reflecții cu privire la propria practică și prin contactul cu omologii și cu părțile interesate <i>Gândește în mod abstract</i> • Demonstrează capacitatea de a utiliza concepte pentru a crea și înțelege generalizările și de a le corela sau conecta la alte elemente, evenimente sau experiențe <i>Dezvoltă rețele profesionale cu cercetători</i> • Dezvoltă alianțe, contacte sau parteneriate și realizează schimburi de informații cu alte persoane • Promovează colaborările integrate și deschise în cadrul cărora diferite părți interesate creează în comun inovații și cercetare cu o valoare comună. Își creează profilul sau marca personală și se face vizibil(ă) și accesibil(ă) în medii de relaționare față în față și online <i>Gestionează publicații deschise</i> • Este familiarizat(ă) cu strategiile de publicare deschisă, cu utilizarea tehnologiei informației pentru a sprijini cercetarea, precum și cu dezvoltarea și gestionarea sistemelor actuale de informații privind cercetarea (CRIS) și a arhivelor instituționale. Furnizează consiliere privind acordarea licențelor și drepturile de autor, utilizează indicatori bibliometrici și măsoară și raportează impactul cercetării <i>Predă texte religioase</i> • Predă conținutul și metodele de interpretare a textelor religioase pentru a facilita învățarea spirituală sau teologică <i>Desfășoară activități de caritate</i> • Desfășoară activități pentru cauzele caritabile sau desfășoară o activitate independentă legată de serviciile comunitare, cum ar fi furnizarea de hrană și adăpost, desfășurând activități de strângere de fonduri pentru cauze caritabile, cautând sprijin pentru acțiunile caritabile și alte servicii caritabile <i>Promovează activități religioase</i> • Promovează evenimentele, participarea la servicii religioase și ceremonii și participarea la tradiții și festivități religioase în comunitate pentru a consolida rolul jucat de religie în comunitatea respectivă <i>Efectuează misiuni religioase</i> • Efectuează misiuni, dezvoltate într-un context religios, în țări străine pentru acordarea ajutor și desfășurarea de activități de caritate, pentru a-i învăța pe localnici despre religie și pentru a înființa organizații religioase în zona misiunii <i>Îndrumă în vederea convertirii</i> • Îndrumă persoanele care doresc să-și schimbe credința în procesele legate de convertirea la o anumită religie, în dezvoltarea lor religioasă pe noua cale religioasă și efectuarea convertirii în sine <i>Aplică principii de gestionare a conflictelor</i> • Își asumă responsabilitatea pentru tratarea tuturor plângerilor și a litigiilor, manifestând empatie și înțelegere pentru soluționare • Aplică toate protocoalele și procedurile de responsabilitate socială • Abordează o situație de risc de probleme în mod profesional cu maturitate și empatie <i>Aplică cunoștințe de filozofie, etică și religie</i> • Evaluează consecințele și impactul ideilor, oportunităților și acțiunilor • Evaluează consecințele morale și etice ale acțiunilor • Urmărește valorile etice și credințele religioase • Actionează în conformitate cu valorile etice și religioase • Aplică o școală filosofică de gândire
-----------------------------------	--

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

Competențe transversale	<i>Aplică cunoștințe de filozofie, etică și religie</i> • Studentul va fi capabil să evalueze consecințele și impactul ideilor, oportunităților și acțiunilor • Studentul va fi capabil să evalueze consecințele morale și etice ale acțiunilor • Studentul va fi capabil să urmărească valorile etice și credințele religioase; studentul va fi capabil să acționeze în conformitate cu valorile etice și religioase • Studentul va fi capabil să aplice o școală filosofică de gândire
--------------------------------	--

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	• Cunoașterea exigențelor mărturiei creștine la nivel parohial și conștientizarea necesității implicării laicilor în lucrarea misionară a lumii contemporane
7.2 Obiectivele specifice	• Să înțeleagă bazele revelaționale și particularitățile mărturiei creștine într-un context etnic și confesional eterogen; • Să înțeleagă specificul misiunii creștine exprimat în exigențele mărturiei ortodoxe la nivel parohial; • Să înțeleagă importanța mărturiei ortodoxe autentice în orizontul cultural al lumii contemporane;

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Propedeutică teologică. Scurtă introducere în vocabularul teologic misionar	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
2. Noua configurație a lumii creștine	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
1. Creștinismul global și societatea plurireligioasă	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
2. Europa la început de mileniu al treilea din punct de vedere religios	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
3. Conflictele religioase din fosta Iugoslavie	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
4. Situația religioasă în țările Balcanice (Turcia, Grecia și Bulgaria)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
5. Fostele țări sovietice din perspectiva religioasă (Ucraina, Bielorusia, Lituania, Estonia și Letonia)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
6. Multiculturalitatea și toleranța religioasă în Europa	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
7. Situația religioasă din România secolului al XXI-lea	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
8. Religiozitatea la români	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
9. Situația religioasă a românilor din Transilvania	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere
10. Managementul conflictului religios (proiectul <i>Healing wounded history</i>)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	1 prelegere

11. Integrarea familiilor mixte în comunitatea eclesială și în societate	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	1 prelegere
12. Educația ecumenică a credincioșilor.	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	1 prelegere

Bibliografie:

1. Ion Bria, *Destinul Ortodoxiei*, Ed. IBMBOR, București, 1989.
2. Ioan Ică jr., Germano Marani, *Gândirea socială a Bisericii*, Ed. Deisis, Sibiu, 2002.
3. Idem, „Provocarea globalizării: mutația umanului”, în vol. *Biserică și multiculturalitate în Europa sfârșitului de mileniu*, PUC, 2001.
4. Sonea, Cristian, *Apostolat și responsabilitate. O viziune teologică asupra misiunii laicului*, Presa Universitară Clujeană, 2015.
5. Idem, „Ecumenismul la nivel parohial în viziunea părintelui profesor Ioan I. Ică”, în *Analele Științifice ale Facultății de Teologie Ortodoxă*, Tomul IX, 2005-2006, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2008, p. 197-210;
6. Idem, „Rolul și locul laicilor în misiunea Bisericii în viziunea Părintelui Ion Bria”, în *Omagiu Pr.prof.dr. Ion Bria (1929-2002). The reception of his theological thinking and its relevance for the overpass of the ecumenical & missionary deadlock*, Ioan Tulcan, Cristinel Ioja (coord.), Ed. Universității „Aurel Vlaicu”, Arad, 2009, pp. 220-244.
7. Idem, „Mărturia creștin ortodoxă într-un context etnic, confesional și religios eterogen în viziunea arhiepiscopului Anastasios Yannoulatos”, în *Ethos și etnos. Aspecte teologice și sociale ale mărturiei creștine*. Acta conferinței internaționale „Etica-etnie-confesiune”, Stefan ILOAIE (coord.), Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2008, pp. 270-282;
8. Idem, „Premise hristologice și eclesiologice ale participării laicilor la misiunea integrală a Bisericii” în *Laicii și misiunea creștină: realitate istorică, vocație personală, necesitate eclesială*, Iași, 2014;
9. Idem, „Premise misionare pentru o teologie a laicului”, în Pr. Prof. dr. Aurel Pavel, Pr. Lect. Dr. Daniel Buda, Lect dr. Ciprian-Iulian Toroczka (editori), *Mission in Christi way*, vol. 1, Ed. Astra Museum, Sibiu, 2013, pp. 155-180, ISBN: 978-606-8520-41-
10. Idem, „Theology and Theologies. The Ambivalence and the Limitation of Language Throughout History”, în *Dog and Terminology in the Orthodox Tradition Today*, Ed. Universității „Aurel Vlaicu”, Arad, 2014;
11. Idem, „Confessional Religious Education or Ecumenical Religious Education? Case Study of the Orthodox Confessional School from Cluj-Napoca”, în *Review of Ecumenical Studies*, Sibiu, nr. 2, 2013, pp. 183-193.
12. Idem, „Man's Mission as Mediator for the Entire World according to Saint Maximus Confessor's Theology”, în *International Journal of Orthodox Theology (IJOT)*, nr. 3, 2012, pp. 175-193.
13. Velasco, J. Martin, *Introducere în fenomenologia religiei*, trad. Cristian Bădiliță, ed. Polirom, Iași, 1997.
14. Emilianos Timiadis, *Preot, parohie, înnoire. Noțiuni și orientări pentru teologia și practica pastorală*, trad. Paul Brusanowski, Ed. Sofia, București, 2001.
15. Ioannis Zizioulas, *Euharistie – Episcop – Biserică*, Ed. Basilica, București, 2009.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Europa la început de mileniu al treilea din punct de vedere religios.	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	2 ore fizice
2. Situația religioasă în Țările Scandinave și Danemarca	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	2 ore fizice
3. Situația religioasă în Germania, Austria și Elveția	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	2 ore fizice
4. Geopolitica religioasă în Franța, Belgia și Olanda	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	2 ore fizice
5. Aria religioasă în Anglia	Dialog, analiza cursului, lucrări de	2 ore fizice

	seminar, dezbateri.	
6. Spania și Portugalia din perspectiva religioasă	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	2 ore fizice
7. Italia și provocările religioase contemporane	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	2 ore fizice
8. Grecia din perspectiva crizei religioase	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	2 ore fizice
9. Conflictele religioase din fosta Iugoslavie	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	2 ore fizice
10. Rusia și tensiunile religioase	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	2 ore fizice
11. Situația religioasă în țările Balcanice (Turcia, Grecia și Bulgaria)	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	2 ore fizice
12. Moldova și problema confesiunilor	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	2 ore fizice
13. Fostele țări sovietice din perspectiva religioasă (Ucraina, Bielorusia, Lituania, Estonia și Letonia)	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	2 ore fizice
14. Multiculturalitatea și toleranța religioasă în Europa	Dialog, analiza cursului, lucrări de seminar, dezbateri.	2 ore fizice

Bibliografie:

1. Armstrong, Karen, *O istorie a lui Dumnezeu. Iudaism, creștinism, islam*, Editura Cartea Românească, București, 2001
2. Bertholet, A., *Dicționarul religiilor*, Iași, 1995.
3. Comte, Fernand, *Cărțile Sfinte*, trad. Dumitru Purnichescu, Edit. Enciclopedică, București, 1994.
4. Cuciuc, Constantin, *Religii noi în România*, Editura Gnosis, București, 1996.
5. Culianu, Ioan Petru și Mircea Eliade, *Dictionar al religiilor*, Ed. Humanitas, București, 1993.
6. Davy, Marie - Madeleine, *Enciclopedia Doctrinelor Mistice*, vol. II, Edit. Amarcord, Timișoara, 1998.
7. Delumeau, Jean, (editor), *„Religiile lumii”*, trad. Bogdan Budeș, Edit. Humanitas, București, 1996.
8. Drâmba, Ovidiu, *Istoria culturii și civilizației*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1985.
9. Eliade, Mircea în *Istoria credințelor și ideilor religioase*, trad. Cezar Baltag, edit. Științifică și Enciclopedică, București, 1986.
10. Eliade, Mircea, *Tratat de istoria religiilor*, Edit. Humanitas, București, 1992.
11. *Encyclopedie de la Mystique*, élaboré sous direction de M.M.Dary, Edit. R. Laffont, Paris, 1972.
12. *Encyclopédie des Religions*, coordonator Frédéric Lenoir et Ysé Tardan-Masquelier, vol. I-II, Edit. Bayard, Paris, 1997.
13. Huntington, Samuel P., *Ciocnirea civilizațiilor și refacerea ordinii mondiale*, trad. Radu Carp, Editura Antet, Filipeștii de Târg, jud. Prahova.
14. Jurcan, Emil, *Neopăgânismul Europei la început de mileniu al treilea – o provocare pentru credința creștină*, în vol. „Identitate creștină și dialog în noul context european”, (simpozion internațional organizat în perioada 5 – 7 mai 2006 de Facultatea de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia), Edit. Reîntregirea, ISBN 973-7879-40-6, Alba Iulia, 2006, p. 174 – 192.
15. Lammens, Henri, *Islamul. Credințe și instituții*, trad. Ioana Feodorov, Edit. Corint, București, 2003.
16. *Marile Religii*, coordonator Philippe Gaudin, Edit. Orizonturi și Lider, București, 1995.
17. Rus, Remus, *Funcția preoție în marile religii*, în „Ortodoxia”, an XXV, 1973, nr. 4, p. 553 -567;

18. Rus, Remus, Istoria religiilor, Manual pentru Seminariile teologice, București, 1991, 348 p. (în colaborare cu Pr. Conf. Alexandru Stan);
 19. Rus, Remus, Noțiunea de sacrificiu în marile religii „Ortodoxia”, an XXVI, 1974, p. 185 - 201 ;
 20. Rus, Remus, Poziții creștine față de religiile necreștine, în "Ortodoxia", an XXV, 1973, nr. 2, p. 264-276;
 21. Rus, Remus, Scrierile sacre ale marilor religii, în „Ortodoxia”, an XXV, 1973, nr. 1, p. 66-82;
 22. Rus, Remus, Sensul și semnificația termenului "religie" în marile tradiții religioase actuale, în „Glasul Bisericii”, an XLIV, 1985, nr. 10-12, p. 684-697;
 23. Stan, Alexandru, Biserica Ortodoxă Română și islamismul, în ST, an. XXXIII, 1981, nr. 3 -4, p. 195 - 206;
 24. Stăniloae, Pr. Prof. dr. Dumitru, Chipul nemuritor al lui Dumnezeu, Edit. Mitropoliei Olteniei, Craiova, 1987.
 25. Stăniloae, Pr. Prof. dr. Dumitru, Iisus Hristos lumina lumii și îndumnezeitorul omului, Edit. Anastasia, București, 1993.
 26. Stăniloae, Pr. Prof. dr. Dumitru, Teologia Dogmatică Ortodoxă, vol I-III, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1978.
 27. Tihan, Eugen (coord), Secte, grupări pseudo-tiințifice – aspecte psihosociologice, Editura Institutului de Ecologie Socială și Protecție Umană, București, 2002.
 28. Vasilescu, Emilian, Istoria religiilor, ed. I, București, 1975, 440 p. + 56 p. pl. (ed. a II-a, București, 1992, 490 p. + 123 ilustrații).
 29. Vasilescu, Emilian, Lăcașuri de cult în creștinism și în celelalte religii, în GB, an. XIV, 1955, nr. 10- 11, p. 681 -692,
 30. Vasilescu, Emilian, Sincretismul religios în vremea noastră, în ST, an. XIX, 1967, nr. 3-4. p. 144-156;
 31. Velasco, J. Martin, Introducere în fenomenologia religiei, trad. Cristian Bădiliță, ed. Polirom, Iași, 1997.
 32. *Originile creștinismului*, Editura Polirom, Iași, 2002
- Vasilescu, Diac. Prof. Dr. Emilian, *Istoria religiilor*, manual pentru institutele teologice, Editura Institutului Biblic și de Misiune al BOR, București, 1982, p. 379.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținuturile unităților de învățare au fost elaborate în urma consultării specialiștilor pe disciplină din facultățile de profil, pe baza Programei analitice aprobate la nivelul Patriarhiei Române. În egală măsură, au fost luate în calcul așteptările principalelor angajatori ai absolvenților acestei specializări: structurile eclesiale, structurile de asistență socială, structurile din domeniul educațional.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- Cunoașterea exigențelor mărturiei creștine la nivel parohial, însușirea și utilizarea registrului terminologic și conceptual propriu disciplinei; - Asimilarea informațiilor fundamentale referitoare la mărturia creștină la nivel parohial; - Capacitatea de relaționare a informațiilor cu cele din cadrul celorlalte discipline teologice în perspectiva	Examen scris, condiționat de predarea și susținerea lucrărilor de seminar.	50%

	punerii în practică a exigențelor mărturiei creștine.		
10.5 Seminar/laborator	- Înțelegerea și însușirea problematicii arătate la curs și seminar; - Capacitatea de a integra într-un discurs propriu a informațiilor și conceptelor asimilate; - Flexibilitatea în elaborarea lucrărilor/ eseurilor tematice propuse, care reflectă o bună cunoaștere a informațiilor, precum și capacitatea de modificare a lor în varii moduri	Elaborarea și susținerea unei lucrări de seminar repartizate de titularul activităților de seminar, la data stabilită, din cursul semestrului și predarea acesteia în seminarul din penultima săptămână de activitate didactică.	50%
10.6 Standard minim de performanță			
• Însușirea obiectivelor specifice menționate la punctul 7.2 din fișa disciplinei.			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

Nu se aplică

Data completării:

...

Semnătura titularului de curs

.....

Semnătura titularului de seminar

.....

Data avizării în departament:

...

Semnătura directorului de departament

.....

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "*Nu se aplică*".